

Il est difficile de trouver les mots justes pour faire des reproches à un proche.

Briser le silence

La mitsva de la réprimande

Le but de la mitsva de la To'ha'ha (la réprimande) n'est pas de régler ses comptes. Il s'agit de rétablir une relation juste ou d'éveiller son prochain à ses errements.

רמב"ם הלכות דעות פרק ו'

ו כשיחטא איש לאיש לא ישטמנו וישתוק [...] אלא מצוה עליו להודיעו ולומר לו למה עשית לי כך וכך ולמה חטאת לי בדבר פלוני שנאמר "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תישא עליו חטא" [...]

ז הרואה את חברו שחטא או שהוא הולך בדרך לא טובה מצוה להחזירו למוטב ולהודיעו שהוא חוטא על עצמו במעשיו הרעים שנאמר "הוכח תוכיח את עמיתך" המוכיח את חברו בין בדברים שבינו לבין המקום צריך להוכיחו בינו לבין עצמו וידבר לו בנחת ובלשון רכה ויודיעו שאינו אומר לו אלא לטובתו ולהביאו לחיי העולם הבא [...]

ח כך אמרו חכמים המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא לפיכך צריך אדם להיזהר בדבר זה שלא יבייש חברו ברבים [...] במה דברים אמורים בדברים שבין אדם לחברו אבל בדברי שמיים אם לא חזר בו בסתר מכלימין אותו ברבים ומפרסמין חטאו ומחרפין אותו בפניו ומבזין ומקללין עד שיחזור למוטב כמו שעשו כל הנביאים לישראל

Maïmonide, Michné Tora, Hil'hot Déot, chapitre 6

6 Si un homme faute envers son prochain. Ce dernier ne doit pas rester silencieux. Il a l'obligation de le lui faire savoir et de lui dire "pourquoi m'as-tu fait cela ? Pourquoi as-tu fauté contre moi en agissant de la sorte?" en vertu du verset "réprimande ton prochain" ([Lévitique 19,17](#)) [...]

7 Si l'on voit son prochain fauter ou emprunter une mauvaise voie, on est tenu de le faire revenir vers le bien et de l'informer qu'il faute envers lui-même par ses mauvaises actions, en vertu du verset "tu réprimanderas etc." (Ibid.) Lorsque l'on réprimande son prochain, qu'il s'agisse d'affaires entre lui et lui-même ou d'affaires entre lui et Dieu, cela doit se faire dans l'intimité en s'adressant à lui avec apaisement et subtilité. Il faut lui faire comprendre que l'on fait cela pour son bien et pour l'emmener vers le monde qui vient. [...]

8 Les sages ont dit: "quiconque humilie son prochain en public n'a pas part au monde qui vient". C'est pour quoi il faut être très vigilant à ce sujet, à savoir ne pas faire honte à son prochain en public. [...] Cela ne s'applique que dans les affaires concernant les relations interpersonnelles mais en ce qui concerne le rapport à Dieu, si le fauteur ne s'est pas repenti après avoir été admonesté discrètement on l'houspillera publiquement: on publiera sa faute on l'humiliera, on le dénigrera et on l'injuriera jusqu'à ce qu'il s'améliore, comme l'ont fait tous les prophètes d'Israël.

Traduction: Ruben Honigmann